

Setmanari de Banyolas

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

A Banyolas: 1'00 pta. trimestre.
 A fora: 1'25 »
 Número solt: 10 céntims.

Periódich d'acció catòlica

Redacció y Administració:
 Carrer de Girona, Número 6 A

Banyolas, 23 d'Octubre de 1910

Anuncis y comunicats á preus convencionals
 No's tornan els originals

La festa mayor de Banyolas

Lo terme municipal de Banyolas abraça en son interior las jurisdiccions ecclesiásticas de dos distintes parroquias; aixis es que celebrant cada una de ellas sa festa mayor propia, resulta desde antich que dins del terme jurisdiccional de la Vila ja tenim per lo ménos dos festas majors distintes; que en res confonen la una ab la altra sos regocitjos públichs y las sevas manifestacions religioses, obrant totas ellas ab completa independència y invitantse recíprocament los feligresos de las dos parroquias.

Los caracters distintius de estas festas majors parroquials han sigut: á la vigilia perllongat repich de campanas, solemnes completas al vespre; celebració de un ofici ab orquesta (quasi sempre) á mitjant dematí del día del Sant, profesó á la tarde y sardanas á la plassa. A la taula també's traslluía la festa, que pera millor solemnizarla solía matarse un xay y alguns parells de viram, per poch que ho permetessin los cabals de la casa.

Havem dit que dins del terme municipal de Banyolas per lo *menos* s'hi celebravan dos festas majors distintes y havem de afegir que en efecte ni havia una tercera molt popular ó siga la de Canaleta, que 's celebra 'l dia dels sants mártirs Abdon y Senen.

Lo terme de Canaleta es molt extens: Va desde Mas-Riera, prop de Mata, fins, rech amunt, á arribar al puig del Conventvell, extenentse lateralment fins á Lió per la part de ponent, mentres que per la de llevant agafava mas Usall, mas Puig y Puigpalter.

Aquesta gran partida del terme, que comprenia las millors pagesías, se coneix que antigament havia gosat de autonomia propia y constituía lo que en antichs

documents se 'n deya *Parroquia de pagesos forans*, la que en l'any 1366 comtava ab 21 foch ó el 8 % de la població de la Vila. També era notable que directament tinguessin lo dret de nòmbrarse dos regidors, qui units ab los designats per la Vila, constituían la representació popular de la municipalitat banyolina. Y fins se pot sospitar que en temps remotíssims, quan la invasió musulmana, constituía una verdadera jurisdicció parroquial, qual iglesia radicaría á Lió, junt á las sepulturas visigóticas que allí se conservan. Tal conjunt de circumstancias abonan la justa pretensió de que 'ls pagesos forans ó de Canaleta tinguessin festa mayor propia y que la celebressim ab igual forma y solemnitat, que las celebradas per las parroquias de Santa María y de Guémol.

Pero aquestas festas majors eran parcials y privativas de una secció de la jurisdicció municipal de Banyolas; y la Vila aspirava á tenirne una de general, que á un temps fos propia de tota la Vila y terme.

De temps aquí havia arrelat profundament la devoció al gloriós Sant Martiriá y aquesta devoció aumentá encara més ab la obertura de la caixa que guardava sas reliquias y següent traslació de la festa de dit sant del 24 de Novembre á igual día 24 de Octubre, á fi de que no coincidís ab la celebració de la fira, causa aquesta última de gran distracció religiosa.

Aixó era á las acaballas del sigle XV y desde aquella época podem dir que prové la celebració de la festa mayor de Banyolas, no de una part mes ó menos gran de la Vila ó del terme, com hem vist que succeía avans, sinó de tota la població y son terme jurisdiccional, prescindint de la diversitat de parroquias; portant además la aspiració de ferla comarcal extenentla quant fos possible als vehins pobles.

Iniciada aquesta nova forma de ser

de la festa mayor de Banyolas per la corporació municipal y secundada per lo manastir de benedictins guardador de las reliquias de Sant Martiriá, aná arrelantse poch á poch á pesar de la oposició, que de tant en tant li presentavan la mateixa corporació municipal y las entitats que havían vingut celebrant las sevas festas majors especials propias, que encara venen tradicionalment subsistent á pesar dels sigles.

Ab lo trascurs dels anys aquesta festa mayor ha anat adquirint gran importancia per lo solemniat esplendor ab que s'ha procurat revestir las funcions religioses y per la diversitat y bon gust de las diversions y espectacles publichs ab que s'obsequia als forasters que's dignan venir á honrarlos ab sa concurrència.

P. ALSIUS.

Memoria de quan s'obrí la Caixa de San Martiriá en l'any 1599

Per créuerlos d'interés, transcribim de una memoria del arxiu de la antigua casa Trull, de la qual es avuy continuadora la casa Coromina, els principals fets de quan s'obrí la caixa que conté les reliquias del Gloriós Sant Martiriá.

Trasladem ab exactitut les paraules del escrit mencionat, corretjint solzament algún error gramatical d'escassa importancia.

«Lo Il·lustre Don Francisco Arévalo, Bisbe de Gerona, del Consell de sa Magestat, arribá á la present vila de Banyolas á 10 del mes de Febrer del any 1599, pera visitar les Iglesias del Monastir y de Santa María, les quals visitá, y confirmá en la Iglesia de la Verge María dels Turers á gran multitud de gent, per causa de que 'ls Bisbes passats no havían fet ells propis la visita; y visitat que hagué, s'en aná al Monastir á casa del senyor Abat, Fr. Bartoméu de Montagut, ahont ell posava; y per intervenció del dit senyor Abat y Convent torná á confirmar en lo dit Monastir; y estant en la sacristía demaná li traguessen totes les reliquias que te-

nían en lo dit Monastir, les quals li tragueren y les hi posaren devant. Demaná quina era la certitut que tenían del Gloriós Cos Sant de Sant Martiriá; y com dit senyor Abat y Convent no podían del Gloriós Cos Sant donar certitut ninguna (1), sinó era per rahó de haberho ohit dir als passats; mohut lo senyor Bisbe de que la rahó que li donavan no era suficient y bastanta, y no podent dit senyor Abat mostrarli Actes ni Claricies ningunes, sino tan solement lo que 's trovava dels antichs de haberho ohit dir y referir los uns als altres y en lo que 's llegía de les llistons de les matines del dit Sant y de alguns miracles antichs; se resolgué lo dit senyor Bisbe de obrir la caixa del Gloriós Sant Martiriá, cos sant de esta vila, natural de la ciutat de Florencia ahont estava en dita caixa depositat desde 'l día y hora que fou aportat en lo lloch ahont está dedicada la sua santa capella, abitant en ella avuy (1599) un convent de Pares Caputxins, en lo qual lo han aportant per revelació de Deu dos estudiants.

Volent lo senyor Bisbe obrir la caixa, per dit senyor Abat y Convent li fou dit que la causa de que ells may s'eren determinats de ferla obrir per tenir certitut del Gloriós Sant, fou perque havían entés y ohir dir que en algún temps algún Abat del dit Monastir se resolgué de volguer obrir la dita caixa, ahont está dipositat lo seu sant cos, y en lo temps que la volgué obrir lo dit senyor Abat perdé la vista. Per lo qual, perduda que hagué la vista, prometé que si Deu era servit y 'l Gloriós Sant de tornarli la vista, que ell li faría una coberta de plata. No duptant ni reparant lo dit senyor Bisbe á semblants paraules que per dit senyor Abat y Convent li foren referides, y considerant que dit senyor Abat y Convent, en part rehusavavan de que s'obris y de atre part ho desitjavavan, y considerant quant convenient fora que 'l poble tingués certitut del dit Gloriós Sant, desitjant los Magnífichs senyors Jurats de que 'l senyor Bisbe los fés mercé de la certitut y certificació del Gloriós Cos Sant y de poderlo ells veurer y lo poble de la vila de Banyolas; determiná lo Bisbe, sens reparar en cosa ninguna, de fer obrir y desclavar la caixa del Gloriós Cos Sant per un tuster de dita vila anomenat Joan Vilar, fill de altre Joan Vilar

(1) Comprenem que 'l senyor Abat ignorés les proves justificatives de la certitut de les reliquias de Sant Martiriá á Banyolas. N' obstant en el propi arxiu del Convent hi havia varios documents justificatius.

fuster, lo qual desclavá ab molta por, per lo que había ohit dir y referir, y donantli ánimo lo senyor Bisbe desclavá la dita caixa, y, desclavada y del tot oberta que fou, trová lo dit senyor Bisbe la ossa del Gloriós Cos de Sant Martiriá, embolicada molt bé ab dues teles blaves y altre de blanca; la blava era la primera ahont estava la santa ossa embolicada, y aprés estava la tela blanca sobre la blava, dins la qual primera tela blava, ahont estava la santa ossa del Gloriós Sant, se trová un escrit que deya de aquesta manera: Hich requiescit Corpus Santissimus beati Martiriani Episcopi Alberginiensis, et Martiris Chisti qui cum Christo in Celis regnat et in terris locum istum protegit et defendit, et devote petentibus misericordiam et peccatorum veniam humiliter confitentibus obtinet á Deo et vitam impetrat sempiternam. Les quals paraules vertides á nostra llengua vulgar volen dir: así está y reposa lo cos santíssim de San Martiriá, Bisbe de Albergara y mártir de Christo lo qual ab Ell regna en los cels, y en la terra guarda, ampara y defensa aquest lloch, y als que devotament demanan misericordia y confessan sos pecats los alcanza perdó de Deu nostre Senyor y també juntament impetra la vida eterna. Aquest escrit se trova ser escrit de ma dels dos joves estudiants que per rebelació de D. u nostre Senyor fou posat en lloch ahont está dedicada la sua santa capella y aprés dins lo monastir de Monjos Benets de la present vila, lo qual escrit se trova esser escrit lo any 1290, que comptant desde 'l día que lo dit escrit se escrigué y del any que per dits dos joves fou oportat á la vila de Banyolas, y en lo lloch ahont está dedicada la dita casa del Gloriós Sant afins lo día de avuy, que lo dit senyor Bisbe Arevalo de Gerona feu obrir y desclavar la dita caixa, había tres cents y nou anys que lo dit Cos Sant fou oportat á la dita vila y dit titllet escrit, Oberta que fou la dita caixa y certificats y entesa la nova per los habitants de la Vila, no 's pot explicar lo contento y regositjo y alegría que tingueren tots los particulars de la dita vila, corrent per los carrers al Monastir á veurer lo Gloriós Sant.

Certificats lo senyor Bisbe, lo senyor Abat y Convent y los senyors jurats (que en tot eren presents) de la obertura de la dita caixa y de la ossa del dit Gloriós Cos Sant, determiná lo senyor Bisbe fer tocar les campanes majors del Monestir en senyal de gran jubiléu, contento y alegría, y vestit de pontifical en lo Monastir davant lo altar major, ahont había reta para una taula, mostrá á tot lo poble que estava congregat y ajustat en lo dit monastir, de ossa en ossa tot lo Cos Sant, llevantne Acte autentic per lo Notari de la obertura de la dita caixa, com de la manifestació á tot lo poble del dit Cos Sant, posant y narrant en lo dit Acte paraula per paraula lo titllet y escrit que 's trová dins del Cos Sant, escrit per los dos joves. Doná y concedí lo senyor Bisbe quaranta dies de perdó als qui fassan oració devotament davant del Gloriós Sant.

A continuació se descriu en dita memoria la petició que la vila de Banyolas per medi dels Jurats y del Sr. Abat y Convent feu al senyor Bisbe, demanantli trasladés la festa de Sant Martiriá, que allavors se celebrava el día 24 de Novembre (en qual día per motiu de la fira, molts no podían solemnizarla com haurían desitjat) un mes abans «de la festa que 's feya y de la fira, so es, que així com era lo día de la festa als 24 de Novembre, que fos per el 24 de Octubre, y que dita festa de 24 de Octubre que fos de precepte y manament y la altre de 24 de Novembre que 's deixés á llibertat de cada hu, y aixís lo dit senyor Bisbe consentí y otorgá la dita festa per lo día 24 de Octubre quiscun any manant á pena de pecat mortal que tots los del terme y de la vila la haguessin de guardar y colre, així com si fora lo día de Nadal y Pasqua.»

Parla després la mentada memoria de com

el senyor Abat, Convent y Jurats votaren que pel 24 de Octubre se faría celebrar la festa «no llevantli cosa ninguna» de tal com se feya 'l día 24 de Novembre y ab les mateixes ceremonies, que consistían en aquella época en portar les reliquies la vigília del día del Sant en professó á la seva capella del Convent-vell, deixarles una nit, y al matí següent dir allí una missa y tornarles á la Vila, depositantles en la Iglesia Parroquial de Santa María; en dita iglesia celebrar una missa cantada, y luego portar les reliquies al Monastir baix talem y celebrar l'ofici major.

Parla després la memoria de que el senyor Abat, Convent y Jurats determinaren ter al Gloriós Cos Sant una caixa de fusta de ciprés y de com, feta ja la caixa, al arribar lo día 24 de Octubre pròxim, se celebrá la festa ab gran solemnitat, vestint de pontifical lo senyor Abat Fr. Cartoméu de Montagut, qui mostrá les reliquies del Cos Sant á tot el poble, que 's reuní allí per venerarles y ferhi tocar rosaris y medalles, y que «lo dit senyor Abat embolicá l'ossa del Gloriós Sant ab dues teles de olanda, dins les quals teles posá l' Acte de la obertura del Sr. Bisbe de Gerona y també altre Acte de com se es tornat *enserrat* y depositar dins una caixa nova, feta de ciprés y ensenyat y depositat en dita caixa per loltre. Fr. Barthoméu de Montagut, Abat de dit Monastir, posanthi dins lo mateix escrit y titllet dels dits joves estudiants, qui en dita vila lo portaren y així aprés ensenyat y posat y tancada que fou la dita caixa, se digué la missa major. De la qual obertura per lo dit senyor Bisbe y la *enserradura* y deposició del dit Gloriós Sant en dita caixa son testimonis los honorables D. Antich de Barolet, Procurador general del senyor Abat y Pera Sarquella, Batlle del senyor Abat; los honorables Pera Perpinyá, Jurat en cap; Pere Iglesias, Jurat segón; Montserrat Vinyas, Jurat en ters gran; Benet Anglada, Apotecari-Clavari de dita vila; Antich Perpinyá, Mercader; Miquel Negra, Escrivent en dita Notaría de Banyolas; los quals dits testimonis tots junts están escrits y continuats en los actes que están dins de la caixa del Gloriós Sant Martiriá y en los que están continuats en la notaría de Banyolas lo any 1599; de les quals reliquies del Gloriós Sant s' en reservaren la testa del cap per guarnir y posar ab un cap de plata de argent, que 's prometé se faría de captiris per posarhi dita testa, per adorar lo día de la sua festa, y un dit de la ma per tenir y guarnir ab un reliquari á la sua capella, ahont avuy habita un convent de Pares Caputxins del ordre de Sant Francesch, lo qual reliquari está fet y dins d' ell guarnida la reliquia del dit del Gloriós Sant Martiriá. La qual memoria fas y escrich jo, Benet Anglada Apotecari de dita vila, clavari lo dit any de la Vila per esser en tot present, tan en lo de obrir en la caixa, com de tornarlo *enserrar* en la caixa nova, feta de fusta de ciprés, avuy als 25 Octubre del any 1599.»

Aixís acaba la memoria que hem transcrit en sa major part, y á continuació de la mateixa, deixant bastant espay en blanch, hi consta la següent nota que s' hi anyadé alguns anys més tart:

«En lo any 1604 fou acabat lo cap de plata del Gloriós Cos Sant de Sant Martiriá ab mitra de Bisbe y sa peanya á tot pun acabat, pagat de diners dels captiris del dit bací per dit ecte posat abans de guarnir la testa del cap del Gloriós Sant Martiriá.»

Sant Martiriá

HIMNE

Gloria eterna á aqueix martir invicte
Qui per Cristo llur sanch derramá,
Caatem tots sa victoria gloriosa
Venerem al Patró Martiriá.

Lo bon Deu en son cor infundia

L'esperansa, l'amor y la fé,
Y així 'l Sant cap al Cel caminava
Per los camps d' aqueix mon á través.

Lluny d' aquest en la Iglesia cristiana
Bell tresor ell espera trovar,
Es la perla de Sant Evangeli
Més preciosa qu' un feble caudal.

Zelós Bisbe, tan sols ne suspira
Dar la vida per sa Religió,
Y morint per les sues ovelles,
Assemblarse á Jesús bon Pastor.

Son anhel lo Senyor acceptava,
Y llur cos á la mort va entregar,
Noble palma, perpetua corona,
En la lluyta, valent, conquistá.

Ja que 'l Cel ses precioses reliquies
A Banyolas volgué confiar
Les tindrem com á joya estimada,
¡Honrem sempre al gloriós Martiriá!

JOSEPH SIMÓN Y JUBANY, PERE.

Piscicultura catalana

Notes y recordances

Com tots els pahissos afectats d' un intens relleu orogràfic, Catalunya ofereix una veritable riquesa hidrològica trobantse arréu de son aspre y accidentat terrer nombroses y abundosíssimes les aygues clares, fresques, inmillorables que devallan als plans sens haver donat més qu' un profit circoscrit y relatiu y mancades d' aquella natural producció y variada fauna piscícola tan important y atesa en altres pahissos hidrològicament considerats com á més pobres y més poch favorecut qu' el nostre.

En qualsevol regió de la França, Alemanya ó Anglaterra la producció lluvial y lacustre té veritable importància y reporta á ses diferents comarques beneficis quantiosos que sovintment ascendeixen á respectables quantitats. Los laboratoris son nombrosos y més nombrosos encara els establiments de piscicultura industrial qu' es dediquen tant tost á la explotació de les aygues tebies y estancades com de les fredes y corrents que constituheixen la seua respectiva hidrologia privada.

Compta França ab 213 laboratoris y ab una legislació cuidadosa de les seves aygues; Alemanya ab nombrosos centres oficials consagrats á una entesa repoblació, ab entitats qu' entusiasmament cooperen á la feconda tasca qu' els poblers públics realisan, ab un estol d' homes illustres quines delicades investigacions evidencien insesantment nous agents patògenes, possibles destructors de la riquesa de les seves aygues per altra banda protegida ab una legislació pràctica, previsor y establerta ab veritable rigor y severitat y davant d' aqueixos pobres progresius y capdevaners Austria, Bélgica, Suiza, Angleterra no se queden pas enrera y poseheixen á més de lo qu' els altres pahissos poden oferir y ensenyar establiments tan importants com el de Hortietoun que produex en sos llachs y viviers més de 20.000.000 de truytes en cada temporada.

Espanya en cambi apareix en un endarreriment deplorable y encara que trist sigui confesa: ho res té que decorosament pugui ostentar en aqueix importantíssim ram de la riquesa pública. La nostra legislació es antiquada y no respon ni á les actuals necessitats ni als coneixements moderns; en els rius no tenim escales ni medis de cap clase que permetin als peixcs franquejar els obstacles naturals y accidentals que hi troben; la vigilancia es deficient ó millor dit nula; les disposicions vigentes no son degudament obehides y pot dirse qu' es casi completa la impunitat de que gosen els destructors de la escassa població piscícola qu' ens

resta, y si tot axó encara no los prou ens trobem sense centres de repoblació ja que els que tenim ni tenen la deguda importància ni poseheixen medis ni materials pera portar á cap els estudis y treballs que son del tot indispensables pera que dita repoblació sigui feconda y s' obtingui plenament la finalitat qu' es persegueix.

Fá alguns anys que tingüerem ocasió de visitar la Piscifactoria oficial del Monasterio de Piedra y en aquella deliciosa encontrada en que tan pròdiga y exuberant s'hi ha mostrat la Natura pogüerem apreciar la mesquinessa de medis y els migrats elements qu' utilisen pera la realisació dels seus treballs sent aixís que tan ventatjosos resultats podríen traure de la esplendidesa y prodigalitat d' aquell paisatge imposat y d' els quantiosos recursos qu' atresora.

Tot aquell immens capdal de prehuats elements de producció tot seguex riu avall sens que de les inmillorables aygues que rellescan pel llarch seguit d' enjoguissades y deliciosos cascates se aprofiti més que una limitadíssima part pera l' alimentació d' els comptats llachs y petts sigols que constituheixen tota la famosa piscifactoria oficial del Monasterio de Piedra. Més, lo que major estranyesa produheix y resulta doblement deplorable es que essent un establiment d' el Estat no compti tan sisquiera ab un mal laborator tan necessari en centres d' aquesta naturalesa en que cap trevall resulta profitós ni ben basat si no 's compta ab el concurs d' els elements precisos pera l' investigació química y microgràfica.

De totes aquestes circumstancies n' ha esdevingut l' acentuat empobrehiment de les aygues de tota la península. Per lo que toca á Catalunya podem dir que desde les fonts de les estribacions pirinenques fins les que son tributaries de la capdalosa conca de l' Ebro á les aygues que omplen los llachs salobres del litoral no compten en tota la regió més enllá d' una dotzena d' especies y encara d' aquestes la major part resten per més desgracia detingudes á molt poca distancia de la costa impossibilitades de remontar nostres rius ab les infranquejables rescloses que barren son pas.

Si á les deficiències, donchs, y mesquinesses d' els centres oficials hi ajuntem la destrucció que per inconcients y concients malfactors incessantment se realisa en llachs y rius, impulsats unas voltes pel lucre ó en altres per lamentables instins de destrucció; si tenim en compte la manca absoluta de escales y altres medis mitjansant les quals especies migratories podríen novament ramontar nostres aygues y afegim á totes aquestes concauses les nombroses epizooties que ab tanta sovintesa aclareixen les poblacions piscícolas no 'm caldría cercar gran cosa més pera esplicarnos y justificar plenament la marcada pobresa d' els nostres rius y la reduhida fauna de les abundoses aygues de nostre península.

Devant donchs d' aquest estat de coses y de la inesplicable demora que venen sotrint urgentíssimes creacions oficials, tantes voltes anunciades, sens may arribar el compliment de les reiterades ofertes, la Direcció del Parch Zoològic Municipal cregué satisfer una patriòtica aspiració popular, proposant á la Mol Itre. Junta de Ciències Naturals la conveniencia de crear un petit laborator de reproducció piscícola pera la repoblació lluvial y lacustre, no tan sols de Catalunya, sino de quantes regions sollicitessin son generós y desinteressant concurs.

Acullida entusiasta trová lo nou projecte en el si de la recenta institució municipal y, aprovat que fou, se comensaren seguidament los treballs necessaris pera la seva més pronta realisació utilisantse quantes desferres apropiades se trobaren y quants materials disseminats per els magatzems del Municipi que podíen fer menys costosa l' obra comensada y després de tres mesos de febrora tasca portada á cap ab gran ilusió y entusiasme, la Corporació Muni-

Crònica

L'instal·lació de la exposició de piscicultura y pesca resulta molt complerta veyentse arréu el bon gust que li ha sapigut imprimir D. Geroni Darder que, secundat per alguns regidors del nostre Ajuntament ha estat treballant durant la passada setmana. En el pròxim número 'ns ocuparem més detalladament de la mateixa qual correspon a la seva gran importància.

Per instal·lar la magnífica tribuna, cedida galantment per l'Exm. Ajuntament de Barcelona, que deurà utilitzar-se el pròxim dimars per la festa del peix, se trova entre nosaltres, dirigint els treballs el Sr. Sanmartí de Barcelona.

Continuan al ordre del dia 'ls robos en els pobles vehins. Dilluns passat a la nit a can Galí de Mata varen ser robats uns quants cunills.

Se troban malalts la filla y gendre del nostre amic y suscriptor D. Joseph Frigola, propietari de Borgonyá, als quals desitjem un prompte restabliment.

En la casa comunal s'están fent grans reparacions, per rebre dignament a les Autoritats Provincials y de Barcelona y demás invitats que vindrán a donar més relleu a la festa, que promet ser una de les més importants qu' hagi celebrat la nostra població.

Gracies a les gestions del Ajuntament, secundades pel Diputat del Districte Sr. Fournier y pel Qu'fe d' Obres Públiques de Gerona, s'están arreglant els tres kilometres de la carretera de Gerona qu' estaban en molt mal estat; gracies a n' aixó podran venir els forasters ab molta més comoditat, aixís com també 'ls automòvils que tenim entés circularán aquells dies.

Segons llegim en el nostre confrare *Diario de Mataró* el diumenge passat, organitzat per el *Círcol Catòlic d' Obrers* se va celebrar la Jornada Social, primera celebrada a Espanya, alcansant un resultat extraordinari; va ser presidida por lo Exm. Sr. Laguarda, bisbe de Barcelona y assistiren representacions de les principals entitats de la Diócesis de Barcelona.

Hem tingut el gust d' admirar els cartells grans que per la festa major ha encarregat l' Ajuntament a la casa Ramirez y C.^a de Barcelona. Figura a la capçalera una vista de la preciosa arca del Sant Patró, l' escut de Banyolas y una magnífica vista del estany. Resulta una veritable obra d'art.

Sant Martiriá. — *¿Necesitéu Ron Quina, Agua Colonia, Sabor d'olor, Polvos, Pintas, Perfumeria? Visitéu la droguerria «La Concepció» de Joan Pujol, Turers, 8. Preus molt reduhits.*

Agullas rissadoras eléctricas; estalvián el foc que crema els cabells.

En el transcurs de l' última setmana la caixa de Pensions per la vellesa y d'estalvis ha rebut per impositions la quantitat de 86,785 pessetes y ha pagat per reintegros d'estalvis y per plasos mensuals de pensió 42,116 pessetes habent obert 178 llibretes noves.

L' Ajuntament de Fontcuberta vá acordar construir un nou edifici local-escuela per la escola mixta que té establerta a Vilavenut.

El mercat que debía celebrarse 'l pròxim dimecres s'ha acordat traslladarlo al dia següent ó sigui al dijous en atenció a lo Festa Major.

Llegim en el *Heraldo de Gerona* que la companyia «Hispano Puigcerdanesa» que durant l'estiu ha prestat el sevèy de conducció de passatgers entre Ripoll y Puigcerdà, farà l'ensaig d'aquest mateix servey entre Gerona y Banyolas, y si li resulta favorable quedarà definitivament establert.

Ha sigut nomenat Jutge de Primera Instancia de Gerona D. Carles Tabaoda.

Se té noticies, al escriure aquesta crònica, de que vindrán a la Festa Major, entre altres persones notables y a més de les que ja hem indicat en altres números l' Exm. Sr. Bonaventura Muñoz, Governador de Barcelona, el Sr. Sostres Vispresident de la Diputació de Barcelona y Senador del Regne, el Sr. D. Juli Fournier, Diputat per aquest districte y el Molt Ilustre Governador Militar de Gerona D. Higini de Ribera.

Les Religioses de la Divina Providencia d'aquesta vila celebrarán el dia 29 del present mes, festa de Sant Narcís, funcions religioses en acció de gracies per haber revut de la Santa Seu el text de les Constitucions que en endevant haurán de regir definitivament en totes les Comunitats d'aquell Sant Institut.

Dites funcions consistirán en un solemne ofici a les 8 y en reso del sant rosari ab exposició del Sagrament, trissagi Mariá cantat, sermó a carrech d'un Reverent P. Caputxi y Te Deum a les 4 y mitja de la tarde.

Segons relació del notable periódich *La Gaceta del Norte*, feta per son director sobre 'l terreno, resulta que al desgraciat Rey de Portugal li feya creure el President del Consell, Texeira de Sousa, que l' or de la reacció y el jesuitisme conspiravan contra'l seu trono, fentli firmar el dia antes de la revolució el decret de la expulsió dels jesuites del regne de Portugal. ¡Justos judicis de Deu! El dia següent era 'l rey l' expulsat y 's veyá clar qu'ns eran els que conspiravan contra d'ell.

Hem revut de la Sucursal de Gerona de la *Caixa de Pensions per la Vellesa y Estalvis* una estadística de professions qu'ha format aquesta oficina ab motiu d'haver obert la llibreta n.º 1000 de la

secció d'estalvi y que dona idea de l' importancia y gran desenrotlló que ha adquirit en aquella ciutat, aquesta meritoria institució, de la que es adherida la Caixa d'Estalvis establerta en el Círcol de Catòlics de nostra vila.

Aquesta estadística es com seguex: Advocats 14; procuradors, 4; metjes, 6; farmacéutics, 5; arquitectes, 3; enginyers, 1; militars, 25; capellans, 35; banquers, 2; propietaris, 20; industrials y comerciants, 90; obrers d'art i oficis, 170; empleats, 41; dependents de comers, 43; jornalers 102; terressans, 40; estudiants, 25; minyones de servei, 98; dones i menors d'abdos sexes, 256; i entitats, 21.

Además té també obertes 213 llibretes de pensió y dotals, la major part a favor d'obres, criades y nens.

Ens complau en gran manera el fer públiques aquestes xifres que demostran la gran importancia qu' ha adquirit en aquella ciutat aquesta benéfica institució que verifica en tot Catalunya una obra tan social com es l'estalvi y en una forma tan assequible a totes les classes socials.

Avuy ha de celebrarse a les nou del matí l' anunciat concurs de pesca, per el qual hi ha concedits varios premis.

Aquesta setmana han comensat al terme de Cornellá 'ls treballs per la nova carretera de Medinyá a Banyolas. Ens alegrém que s'hagin vensut les dificultats que hi había per donar comensament a n'aquesta obra que tans beneficis reportará a la nostra vila.

En altre lloch d'aquest número publicuem l'himne al peix degut a la ploma del nostre amic y company de redacció D. Joaquím Hostench habentse encarregat de posarlo en música, per esser cantat pels alumnes de les escoles municipals, D. Francesch Pujol Subdirector del Orfeó Catalá.

El moviment de la Caixa d' Estalvis, durant la setmana anterior ha sigut el següent: Impositions, 545 pessetes; Reintegros 40 pessetes; Llibretes noves, 1.

Han arribat, per esser ensenyades en les presents festes, una magnífica col·lecció de fieres, que 's podran veurer en la casa que té al costat de la seva el cafeter senyor Sarquella en el carrer de la canal.

Avuy s' inaugurarà en el *Patronat Obrer Tradicionalista*, la Tómbola benéfica organitzada ab motiu de la festa major.

Molts y de molt valor alguns, son els objectes que figurarán en la mateixa, regalats per distingides personalitats.

Entre ells hi han mobles, objectes d' art, imatjes, argenteria, cristalleria, varietat d' obres, rellotjes, licors, cigarros, etc., etc.

Els números 's vendrán a 25 céntims, tinguent tots premi.

La llista-registre dels números y premis corresponents, aixís com el Reglament de la Tómbola estarán de manifest en el local.

cipal barcelonina acompanyada de la Junta de Ciències Naturals y de nombroses representacions de les societats científiques de Barcelona inaugurava solemniament en febrer del any passat lo modest Laboratori Ictiogénich a quina felís realització tan contribuïren tots els membres de la benemérita Junta y ab especial decisió y entusiasta empenyo lo plorat sacerdot y sabi geòlech catalá Mossen Norbert Font y Sagué.

Han passat prop de dos anys y durant aquex poch temps les especies portades al laboratoriu desde allunyades terres, no sols han obtingut la més complerta aclimatació sinó que s' hi han reproduhit tan abundantment que ha permes fins la fetxa actual disseminar gratuïtament per les diverses aygues de Catalunya la quantitat de 35.000 peixos de deferentes etats y entre nosaltres completament desconegudes especies, sens comptar lo nombre considerable qu' omplen llachs, canals y viviers de reproducció que tan bon punt ho permeti una més fresca temperatura serán llençats en les pròximes y beneficioses festes qu' en l' actualitat s' estava brillantment preparant.

Tal es la profitosa tasca portada a cap en el poch temps transcorregut y encaminada al millorament de la nostra empobrida fauna fluvial. Més, pera obtenirlo es precis encara molt treball pera anar desterrant practiques de tothom conegudes y per quina desaparició tothom té l' ineludible deber d' ajudar.

La repoblació piscicola de Catalunya no es pas una empresa difícil, pero tampoch ho es tan senzilla que pugui lograse sense l' eficás concurs y decidit apoyo de tots. (al que a les deficiències legislatives se les suplexi ab una vigilancia més cuidadosa exercida per les propies societats y centres locals interessats per la pública riquesa; cal procurar la desaparició de certes practiques denunciand y perseguint enérgicament als infractors de les lleys; cal establir zones de prohibició ahont els peixos hi trobin el refugi necessari pera la seua multiplicació; en una paraula; es precis anar corretgint encara que sigui paulatinament tots els defectes que s' opo in a la repoblació fluvial y si entitats y particulars, societats y centros esportatius encaminen tots els seus esforços a aqueix patriòtic fi no hi ha pas cap dupte que la benemérita y lloable empresa iniciada pel Municipi dará a no tardar els profitosos resultats qu' es mereixen sos generosos y desinteressats sacrificis.

GERONI DARDER Y RODÉS.

Cansó del peix

Correm, companys, cantant cansons
a repoblar les nostres aygues,
qu' al veures orfes d' habitants
murmulls escampan d' anyoransa.

Anémhi, donchs, cantant companys,
ara que som a punta d' alba
y a la vesprada 'n iruirem
jorns de profit y de gaubansa.

Com el pagés sembra 'l terror,
estanyos y rius sembrém nosaltres,
avuy qu' es bona la sahó
per replegarne bona anyada

Si fins avuy tots hem sigut
amics fidels d' aucells y plantes,
també hem de serho dels peixets
que poblaran les nostres aygues.

J. HOSTENCH.

Música del mestre Francesch Pujol.

Fábrica de paper "continuo,"

Especialitat en papers colats
para la industria tapera

Joseph Frigola

Banyolas (Borgoña)

TALLER FOTOGRÁFIC

Tiratjes de tarjetes postals al bromuro y esmalt

RETRATS-AMPLIACIONS-REPRODUCCIONS Y MINIATURES

Francisco Xavier Mateu

BANYOLAS

Se fan tiratjes especials pera qui'ls desitji, enviant solsament els CLICHÉS.

AMPLIACIONS DE REGALO

De avui a fi de Maig prop-vinet, les de tamany natural per 25 pessetes se regalarán ab son elegant y artístic encuadrat y corresponent vidre.

CIRILO MASOLIVER

PINTOR Y DORADOR

Colocacio de papers pintats

Valls, 19.—BANYOLAS

XACOLATS

Torrent

CASA FUNDADA EN 1780

Puresa garantida.

Proveidors de la Reial Casa.

Premiada en distintas Exposicions.

GLASSES ESPECIALS

pera colegis y comunitats religioses.
Especialitat en la fabricació de xacolats fins ab canyella y vainilla

DESPATX CENTRAL

Escribanías, 8.-Banyolas

LA VIOLETA

GARPINTERIA

— DE —

Joseph Romans

Carrer Major.—BANYOLAS

FÁBRICA DE CALS HIDRAULICA, GUIX Y CIMENT

— DE —

Vicens Laqué

Banyolas

CICLISTES:

Si voleu estar ben servits, en BICICLETES accesoris y tota mena de reparacions, dirigitvos al conegut ciclista

Joseph Figuls

Especialitat en pneumáticos.

HEAGLE HUTCHINSON.

BANYOLAS

Tenda LA CONCEPCIÓ

— Pintures, pince'ls, barnissos de totes menes —

JOAN PUJOL

TURERS, 8.—BANYOLAS

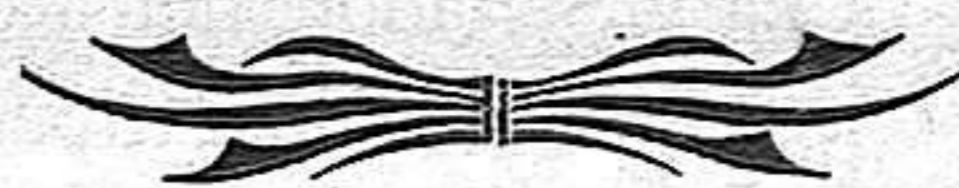
Acreditada Fábrica

— DE —

PASTES PERA SOPA

LA

CATALANA

Banyolas

Gran Fábrica de Chocolates

EL LAGO

— DE —

Lluís Tremoleda

CARRER DE GUIMERA.—BANYOLAS

Fábrica de Xacolata

DE

Dolores Torras

BANYOLAS

¡MALALTS! ¿Voleu recuperar aviat les torses perdudes y disposar d'una naturalesa ferrenya?

FEU US DEL

Bioferm

Socatarg

Indicat en la Tuberculosis, Raquitisme, eu rastenía, Anemia, Clorosis, Desgana, onvalescencies, Agotament per haver passat malalties greus ó per excessos de travalls moral ó corporal, etz., etz.

Es un medicament de gust agradable, recomanat de tots els metjes que 'l coneixen, pe: que han comprovat que refá depressa y ab seguretat.

Únic y exclussiu preparador:

J. Gratacós Vallmajó, Apotecari.

Dipositari á Barcelona:

J. Viladot, Rambla de Catalunya, 36.

En venda á 3 ptes. en totes les farmacies.

BARBERIA

DE

Jaume Geli Verdaguer

Carrer Mayor, 23 y Plaça de la Vila, 21

BANYOLAS

L' Unión

Compañía anónima de segurs contra incendis
Fundada en 1828

La NEW-YORK

Compañía de segurs sobre la vida
Fundada en 1865

L'Assicuratrice Italiana

Societat anónima de segurs contra 'ls accidents y reassegurs

Representant á Banyolas: EUDALD GARCÍA

Granades y aparatos "Biosca,"
matafochs sistema

Unich representant y venedor en la Provincia

Jaume Casellas Constructor d'obras

Plassa del Dr. Rovira, 1.—BANYOLAS